

TEKSTI: MARI KORHONEN
KUVA: KVS-SÄÄTIÖ

”Aikuiskasvatuksen merkitys tuskin vähenee, oppimishaasteet vain muuttuvat”

Tampereen yliopiston aikuiskasvatuksen professori **Hanna Toiviainen** tutkii kansainvälisessä tutkimusverkostossa, millaisia työssä oppimisen mahdollisuuksia digitalisaatio tarjoaa.

MINUSTA TULI TUTKIJA luultavasti elämäntarinaani ja hakuvaiheiden kautta tarjoutuneiden opiskelumahdollisuuksien myötä. Kasvoin Järvenpään opisto-alueella ja vietin väliuuden kansanopistossa. Valmistuttuani Tampereen yliopiston nuorisotyöopinnoista pääsin opiskelemaan aikuiskasvatustiedettä Helsingin yliopistoon professori **Seppo Kontiaisen** johdolla. Hieman myöhemmin Kontiaisen ja **Yrjö Engeströmin** vetämässä graduseminaarissa oivalsin, että tutkimuksen voi yhdistää kehittämiseen, ja kehittämisellä on yhteys aikuisten oppimiseen. Oivalluksen myötä aikuiskasvatustieteen tutkimuskohteeksi avautui koko yhteiskunnallinen toimintakenttä ja ammatilliset käytännöt myös koulutusorganisaatioiden ulkopuolella, mikä oli – ja on yhä – innostavaa.

JOS EN TUTKISI, en ole varma, mitä tekisin. Ehkä silti tutkisin, mutta jollain aivan toisella alalla. Yliopistotyöhön sisältyy paljon muutakin kuin tutkimusta, kuten opettamista, ohjausta ja kansainvälistä yhteistyötä.

AIKUISKASVATUSTIEDETTÄ TARVITAAN yhteiskunnassa, sillä se tarkastelee sivistisyhteiskunnan edellytyksiä yhdessä muiden kasvatustieteiden osa-alueiden kanssa. Aikuiskasvatuksen merkitys inhimillisten yhteiskuntien kehitykselle on kiistaton, mikä tekee siitä

Hanna Toiviainen saa tutkimustyöhönsä tukea ja innoitusta kollegoiltaan. Kohtaamiset tutkimuskentillä tarjoavat arvokkaita oivalluksia ja tuoreita näkökulmia.

AIKUISKASVATUKSEN MERKITYS INHIMILLISTEN YHTEISKUNTIEN KEHITYKSELLE ON KIISTATON.

tärkeän tutkimuskohteen. Tieteenalan merkitys tuskin vähenee tulevaisuudessa, oppimishaasteet vain muuttuvat. Koen, että tutkijan yhteiskunnallinen vastuun on vastata näihin haasteisiin. En kuitenkaan suosi nykyistä toimeksiantotutkimusta, jossa yleiset tutkimusohjelmat rajaavat aiheet ja näkökulmat tutkimuspoliittisten tai rahoittajien intressien mukaisesti.

PARAIKAA SELVITÄN kansainvälisen tutkimusverkoston jäsenenä digitalisaation vaikutuksia työssä oppimisen mahdollisuuksiin eri kulttuurisissa konteksteissa. Tutkimuksemme kattaa Euroopan ja Aasian alueen maita, ja käyn läpi erityisesti Suomea koskevaa tutkimusta.

ESIKUVANA PIDÄN useita eri tutkijoita, enkä osaa nimetä vain yksittäistä tutkijaesikuvaa. Arvostan monia tuntemiani tutkijoita kulttuurihistoriallisen toiminnan teorian saralla, jota itsekin seuran tutkimustyössäni. Alan kansainvälisesti merkittävin suomalainen kehittäjä on professori emeritus Yrjö Engeström, joka oli ohjaajani läpi akateemisen koulutusurani.

TULEVA TUTKIMUKSENI kanavoituu paljolti väitöskirjojen ohjaamiseen. Tutkimusseminaarini jatko-opiskelijat ovat kokeneita ammatillisen koulutuksen toimijoita, jotka selvittävät väitöskirjoissaan omasta toimintataustastaan nousevia ajankohtaisia kysymyksiä, kuten koulutuksen ja työssä oppimisen rajapinnalla ilmeneviä moniammatillisia kehittämishaasteita sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla.

KOLLEGOILTANI SAAN tukea ja inspiraatiota. Heidän merkityksensä tutkimustyölleni on elimellinen, sillä aikuiskasvatustutkimus on vahvasti yhteisöllistä. Toki saan arvokasta tukea ja uusia näkökulmia myös muiden kasvatustieteen alojen edustajilta, kuten tiedekuntamme varhaiskasvatuksen ja opettajankoulutuksen tutkijoilta. Tutkimuskentillä kohtaamani ammattilaiset ja kehittäjät jaksavat puolestaan asettaa kysymyksiä ja innostaa yhteisöjään mukaan vaativaan kehittämistyöhön. Heiltä voi oppia paljon.

KUN EN TUTKI, vietän tavallista monisukupolvista perhe-elämää. Saatan tehdä kässä eli neulaa, ja yritän pitää peruskunnostani huolta. Harrastuksiini kuulunut kuorolaulu joutui tauolle, kun illat täytyivät Helsingin ja Tampereen välisestä työmatkailusta. Lisäksi palasin aikuisena ratsastuksen pariin, mutta täytyy tunnustaa, että vuosien harrastus tuotti verrattain vähäisiä oppimistuloksia.

Klassikko, johon palaan

Tove Janssonin novellikokoelma *Näkömätön lapsi ja muita kertomuksia* (1962), jonka on suomentanut Laila Järvinen. Tunnistan tarinoista monenlaisia inhimillisen elämän ilmiöitä, jotka olisivat jääneet sanoittamatta ilman kirjailijan tarkkoja huomioita.

LUKUVINKKI

Ylimaula, S. & Toiviainen, H. (2025). Multi-professional development of youth workshop stufification: An analysis of relational expertise. *Social Sciences & Humanities Open*, 11, 101389. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101389>

Sarja vie aikuiskasvatuksen tutkijan arkeen ja verkostoihin. Sen tuottaa Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.